

Europejskie i Polskie Ramy Kwalifikacji

Seminarium

„RAMY KWALIFIKACJI I PROGRAMY KSZTAŁCENIA NA BAZIE EFEKTÓW UCZENIA SIĘ”

Poznań , 7 maja 2010r.

Tomasz Saryusz-Wolski

Centrum Kształcenia Międzynarodowego

Politechnika Łódzka

Zespół Ekspertów Bolońskich

„Bolońskie” Ramy Kwalifikacji

- **Qualification Framework for European Higher Education Area (QF for EHEA) – Ramy Kwalifikacji dla Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (RK dla EOSW)**
 - Przygotowane zostały w ramach Procesu Bolońskiego
 - Przyjęte zostały razem z Komunikatem Ministrów z Bergen w roku 2005
 - Wyznaczają trzy podstawowe poziomy kształcenia na poziomie wyższym – *trzy stopnie studiów*
 - opis za pomocą deskryptorów w trzech kategoriach:
 - Wiedzy i jej rozumienia
 - Umiejętności
 - Postaw
 - Jesteśmy zobowiązani do przyjęcia i „samopotwierdzenia” Krajowych Ram Kwalifikacji do roku 2012

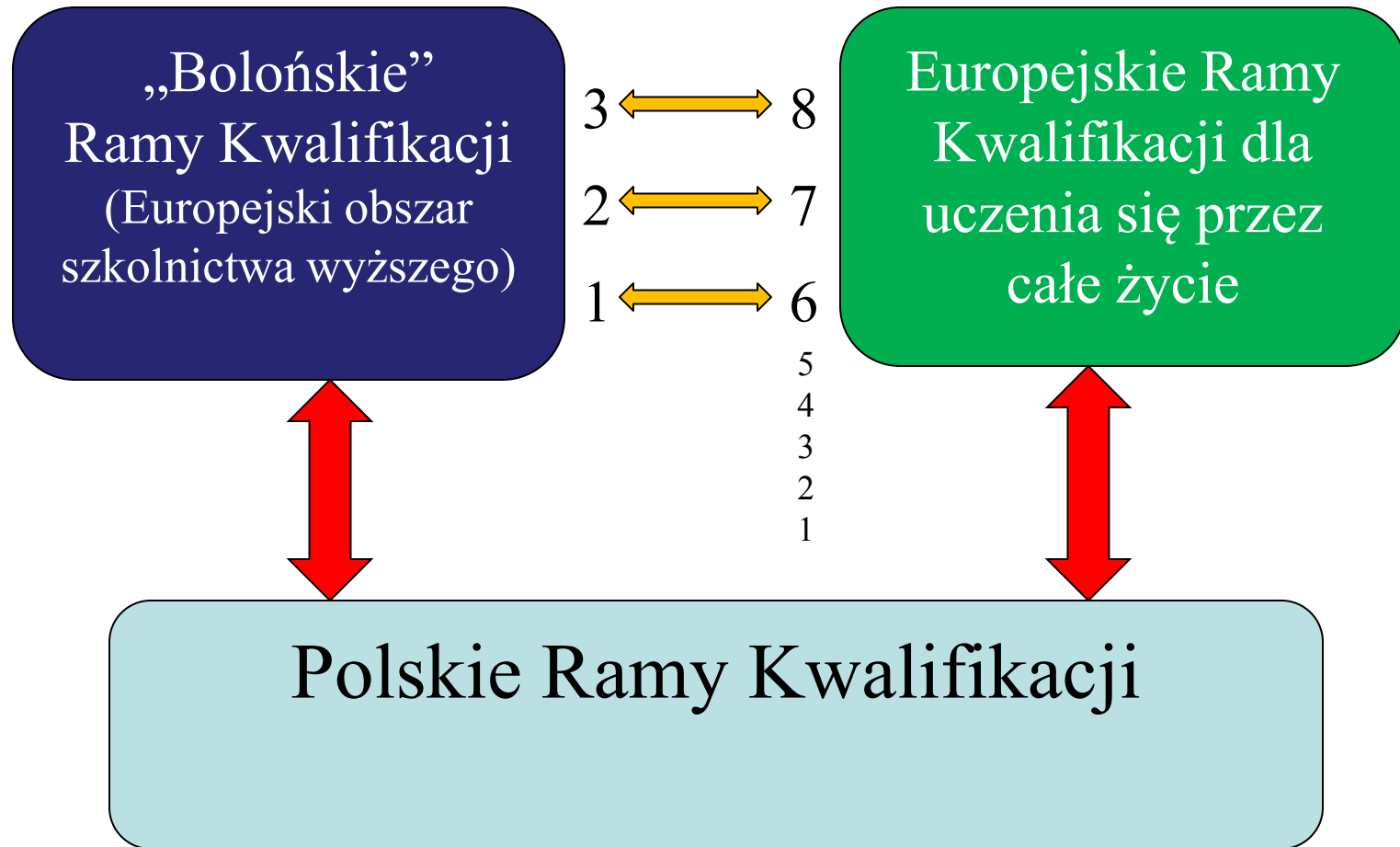
Europejskie Ramy Kwalifikacji

- **European Qualifications Framework „EQF”**
 - rok 2008 – rekomendacja Parlamentu Europejskiego
 - rok 2010 – termin odniesienia kwalifikacji danego kraju do Ram Europejskich
 - wyznaczono 8 poziomów kwalifikacji - na podstawie następujących atrybutów:
 - poziomu wiedzy (głębokość zrozumienia)
 - umiejętności (ich złożoności, wyrafinowania)
 - innych kompetencji (*competence*)

Krajowe Ramy Kwalifikacji

National Qualifications Framework „NQF”

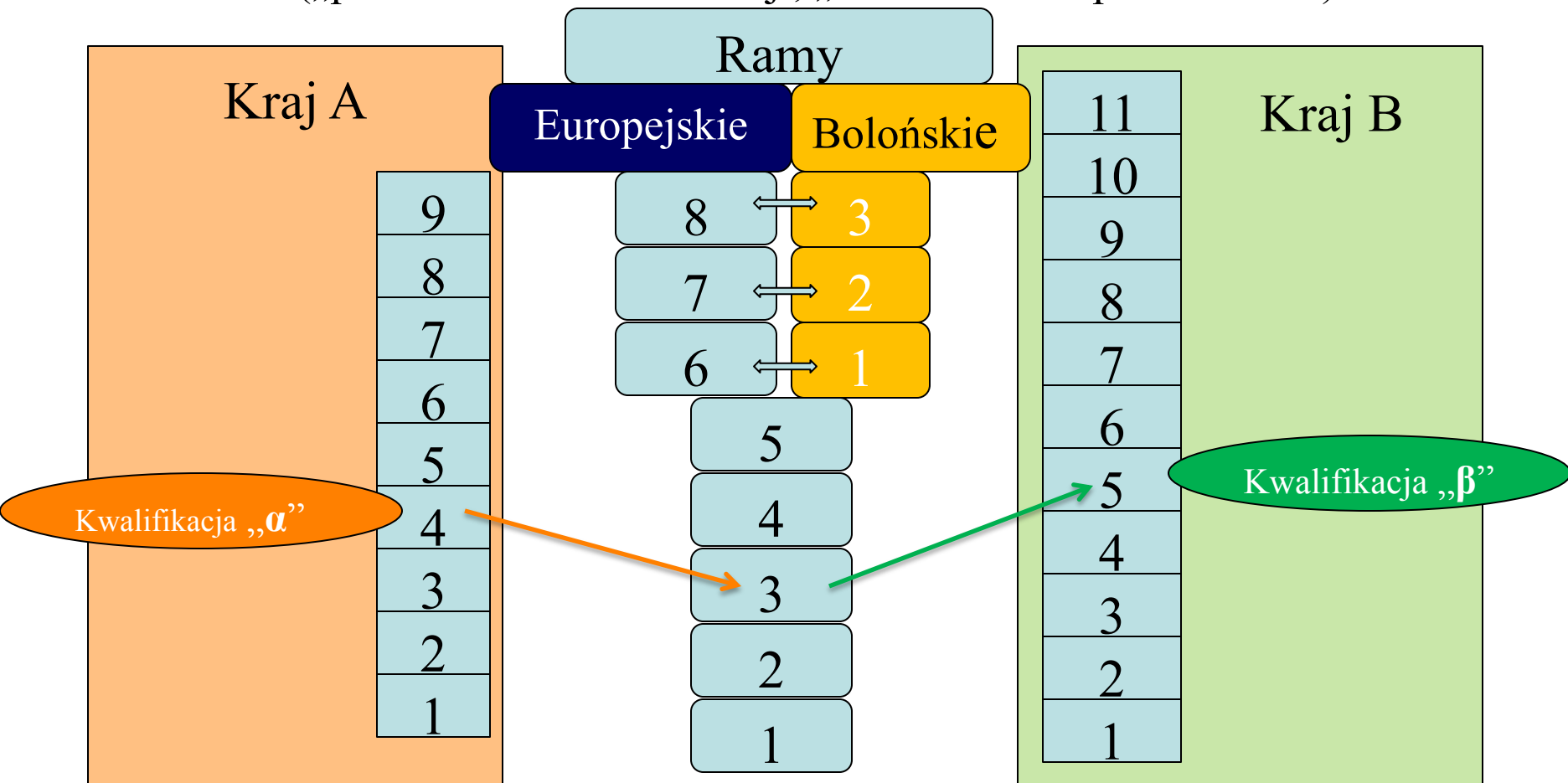
- krajowy punkt odniesienia dla wszelkich krajowych i zagranicznych kwalifikacji
- w różnych krajach wydzielono różne liczby poziomów – od 5 (Francja) do 12 (Szkocja)
- poziomy kwalifikacji opisano za pomocą trzech grup deskryptorów:
 - wiedza
 - umiejętności
 - postawy

Czemu służą Europejskie (Bolońskie) Ramy Kwalifikacji?

Odniesieniu kwalifikacji kraju A do kwalifikacji Kraju B

(„przeliczeniu” kwalifikacji, „znalezieniu odpowiednika”)

Czemu służą Krajowe Ramy Kwalifikacji ?

I. Odniesieniu kwalifikacji danego kraju do Ram Europejskich

- od roku 2012 na każdym świadectwie, dyplomie powinien być umieszczany poziom Ram Europejskich (Krajowych?)

II. Głębokim przemianom w systemie **kształcenia**, a w szczególności jego dostosowaniu do potrzeby „uczenia się przez całe życie”

- od tego się zaczęło – Irlandia i Prezydencja Irlandii w UE (2004)
- różne podejście w poszczególnych Krajach UE

Stan zaawansowania prac w Europie

w zakresie wprowadzania Krajowych Ram Kwalifikacji

- Poszczególne Kraje UE mają różny stan zaawansowania
 - tworzenie koncepcji: EL, SK, BU, CY, HU, IS, IT, NL, NO, PT, SE, TR
 - konstruowanie Ram: AT, BE (Walonia) DE, FI, IT, CZ, LT, LU, HR, RO, SI, **PL**
 - etap wdrażania : BE (Flandria), DK, EE, MT
 - ramy są wdrożone: F, IR, UK
- Kraje, które już wdrożyły Ramy Krajowe dziś dokonują ich przebudowy,
 - nowe potrzeby
 - nowe możliwości
 - kolejny etap rozwoju – nie wszystko można zrobić od razu

Uwagi wstępne do dalszej części prezentacji

Prezentowany poniżej model Polskiej Ramy Kwalifikacji został opracowany w ramach projektu pn.

„Opracowanie bilansu kwalifikacji i kompetencji dostępnych na rynku pracy w Polsce oraz modelu Krajowych Ram Kwalifikacji”

Poddziałanie 3.4.1, Priorytet III Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Projekt był koordynowany przez MEN i został zakończony 31.12.2009 roku.

Prezentowany model stanowi jedynie propozycję zespołu ekspertów przedstawioną do dalszych prac i nie ma charakteru oficjalnego

Główne cele wprowadzenia Polskich Ram Kwalifikacji

- Przejście z systemu edukacji opartego na „**nauczaniu i treściach programowych**” do systemu opartego na „**efektach uczenia się**”
- Stworzenie systemu dogodnego dla realizacji **strategii uczenia się przez całe życie**
 - między innymi - system walidacji efektów uczenia się poza-formalnego i nieformalnego i na tej podstawie nadawanie kwalifikacji uczącym się
- Uelastycznienie systemu edukacji
 - między innymi - stworzenie praktycznych możliwości szybkiego reagowania na nowe potrzeby społeczeństwa i rynku pracy
- Zapewnienie większej integracji wszystkich trzech sektorów edukacji w Polsce
 - ogólnej
 - wyższej
 - zawodowej
- Stworzenie warunków ułatwiających uznawanie kwalifikacji nadawanych w Polsce w innych krajach, zwłaszcza w państwach członkowskich UE
- Zrealizowanie zobowiązań wynikających z uregulowań w ramach UE

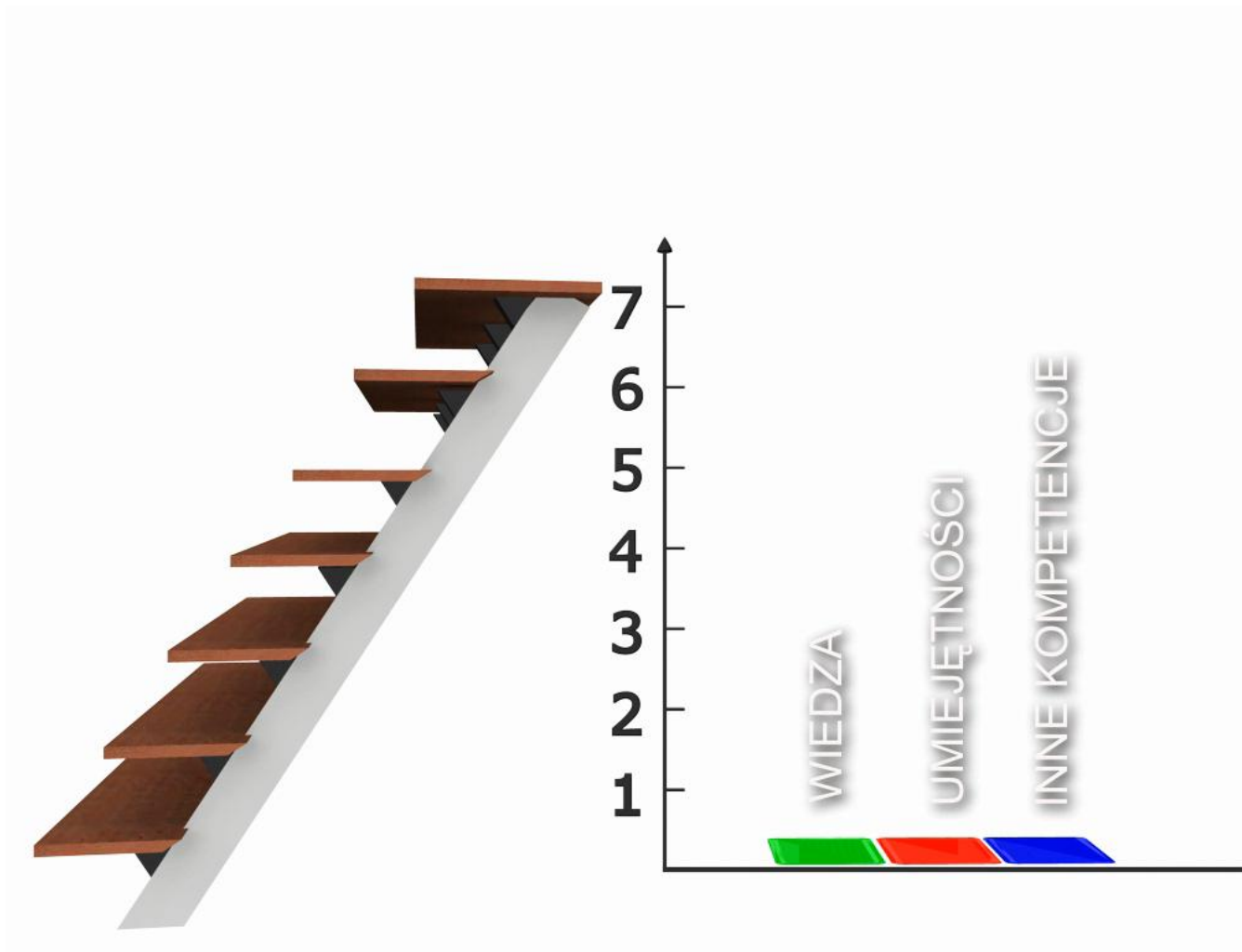
Model Polskich Krajowych Ram Kwalifikacji

- Polskie Ramy Kwalifikacji to:
 - nie tylko uporządkowana, opisana przy pomocy deskryptorów charakterystyka poziomów kwalifikacji
 - **to także szeroko rozumiana koncepcja systemu uczenia się przez całe życie integrująca uczenie się formalne, pozaformalne i nieformalne**

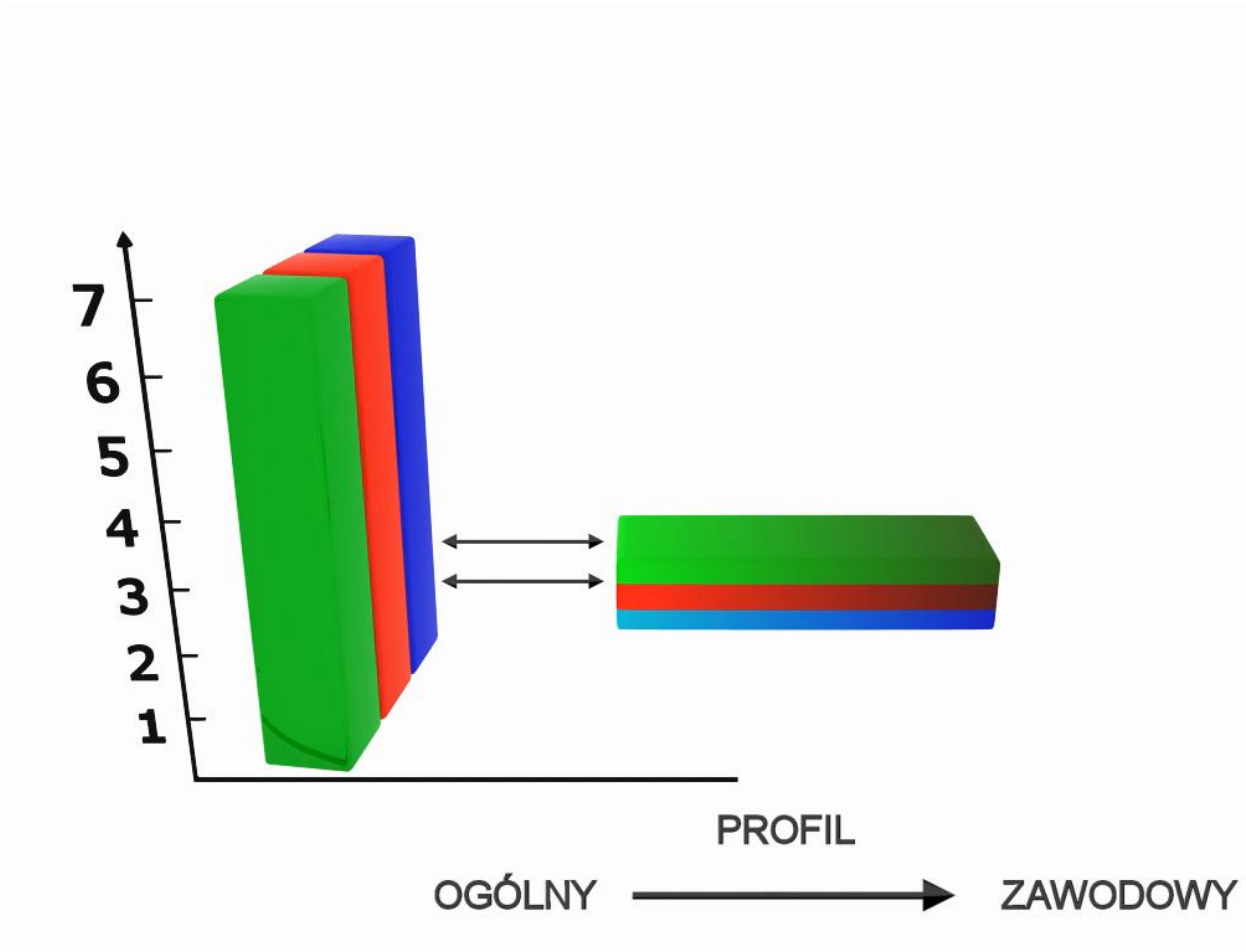
Opis Polskich Ram Kwalifikacji

- Zaproponowano (w prezentowanym wariantcie)
 - 7 poziomów Polskich Ram Kwalifikacji
 - jeden mniej niż w Europejskich Ramach Kwalifikacji
 - dyskusja nadal trwa
- Ramy są definiowane za pomocą
 - **deskryptorów poziomów**
 - w trzech kategoriach
 - wiedza
 - umiejętności
 - inne kompetencje
 - **deskryptorów efektów uczenia się właściwych dla poszczególnych poziomów**
 - opis wielowymiarowy uwzględniający profil efektów uczenia się
 - różna kategoryzacja dla poszczególnych poziomów i profili

Deskrytory poziomów i deskrytory efektów uczenia się

Deskryptory a efekty uczenia się

Poziom I Europejskich Ram Kwalifikacji

	wiedza	umiejętności	kompetencje
ERK			
1	<i>Podstawowa wiedza ogólna</i>	<i>Podstawowe umiejętności wymagane do realizacji prostych zadań</i>	<i>Praca lub nauka pod bezpośrednim nadzorem w zorganizowanym kontekście</i>

Deskryptory poziomów Polskich Ram Kwalifikacji – poziom I

	wiedza	umiejętności	postawy
PRK			
uniwer-			
salne	Ma podstawową wiedzę ogólną umożliwiającą rozumienie sensu, zasad i sposobu realizacji prostych zadań związanych z uczeniem lub pracą oraz z funkcjonowaniem w rodzinie i w środowisku nauki/pracy	Ma opanowane podstawowe umiejętności, potrzebne do wykonywania prostych zadań związanych z uczeniem i/ lub pracą oraz z funkcjonowaniem w rodzinie i w środowisku nauki/pracy	Jest zdolny do odpowiedzialnego działania i współdziałania bez stałej obecności osoby nadzorującej w zakresie prostych zadań związanych z uczeniem lub pracą oraz z funkcjonowaniem w rodzinie i w środowisku nauki/pracy

Deskryptory efektów uczenia się Polskich Ram Kwalifikacji dla edukacji ogólnej – poziom I

	wiedza	umiejętności	postawy
PRK			
edukacja			
ogólna	<p>Ma podstawową wiedzę ogólną umożliwiającą rozumienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • że człowiek czerpie z dziedzictwa różnego rodzaju wspólnot, w ramach których żyje • rolę społecznych najbliższych osób. • prostych zależności pomiędzy zjawiskami przyrodniczymi . • elementarnych pojęć matematycznych 	<p>Ma opanowane podstawowe umiejętności, potrzebne do zadań, takich jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie prostych zadań i/lub odpowiednie zachowanie się w typowych sytuacjach codziennych, • przewidywanie praktycznych skutków wyboru sposobu działania lub zachowania się, • czytanie ze zrozumieniem prostych tekstów , • pisanie krótkich tekstów , • uczestniczenie w dyskusji na forum grupy, • posługiwanie się językiem obcym na poziomie A2 , • korzystanie z podstawowych narzędzi matematycznych w prostych sytuacjach życia codziennego. 	<p>Jest zdolny do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikowania się z najbardziej podstawowymi wspólnotami, do których należy , • uczestniczenia w zajęciach edukacyjnych , • indywidualnego uczenia się i/lub wykonywania prostych zadań, według otrzymanych wskazówek, bez stałej obecności osoby nadzorującej , • uczestniczenia w zabawie, która nie jest organizowana i nadzorowana przez osobę nadzorującą, • uczestniczenia w działaniu grupy wykonującej użyteczną pracę /zadanie pod przewodnictwem osoby nadzorującej.

Deskryptory efektów uczenia się Polskich Ram Kwalifikacji dla kształcenia zawodowego – poziom I

	wiedza	umiejętności	postawy
PRK			
edukacja			
zawo-			
dowa	Ma podstawową wiedzę zawodową umożliwiającą wykonywanie swoich zadań zawodowych	Ma opanowane podstawowe umiejętności, potrzebne do wykonywania różnych podobnych do siebie prostych prac charakteryzujących się niewielką zmiennością	Jest zdolny do: <ul style="list-style-type: none"> Wykonywania prac, o pewnym stopniu samodzielności, ale pod kierunkiem i kontrolą Podejmuje w sposób odpowiedzialny wykonywanie swoich zadań zawodowych, w tym niebezpiecznych dla siebie działań związanych z wykonywaniem tych zadań

Kwalifikacja jako zbiór efektów uczenia się

- Kwalifikacja nadana „uczącemu się” może być traktowana jako zbiór efektów uczenia się
- Efekty uczenia się muszą podlegać walidacji
- Po zbadaniu zgodności efektów uczenia się z obowiązującymi standardami wydawane jest potwierdzenie odpowiedniej kwalifikacji – dyplom/świadectwo
- Kwalifikacja może być uzyskana na drodze
 - kształcenia formalnego
 - kształcenia poza-formalnego lub nieformalnego

Kwalifikacja uzyskana na drodze kształcenia formalnego

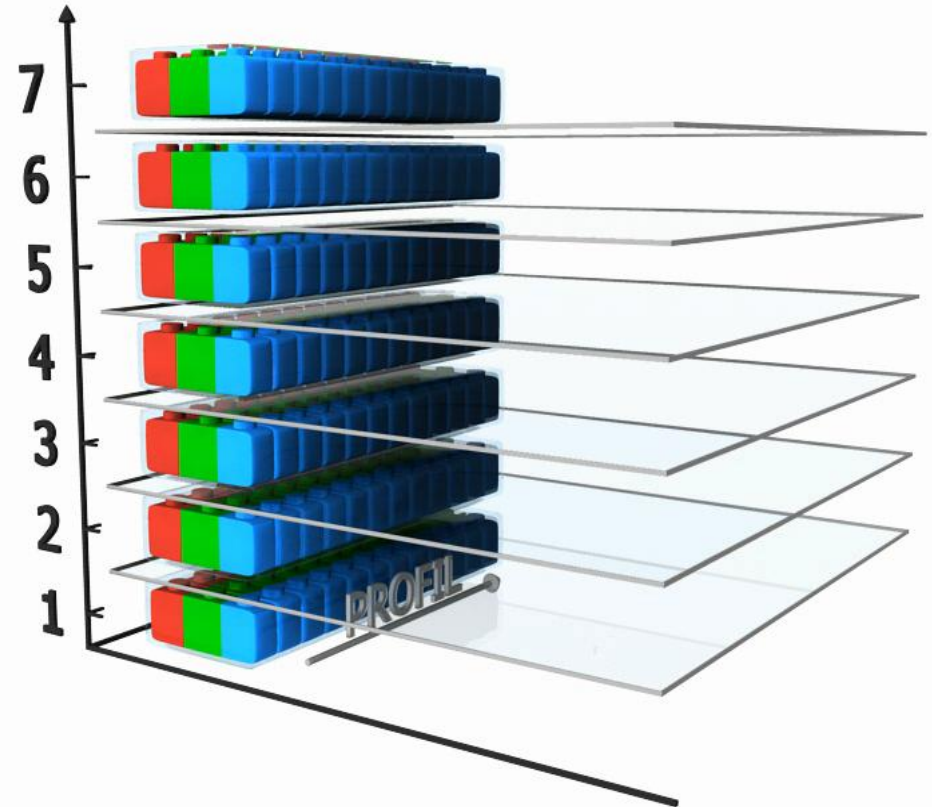
Kwalifikacja

uzyskana na drodze uczenia się nieformalnego lub pozaformalnego

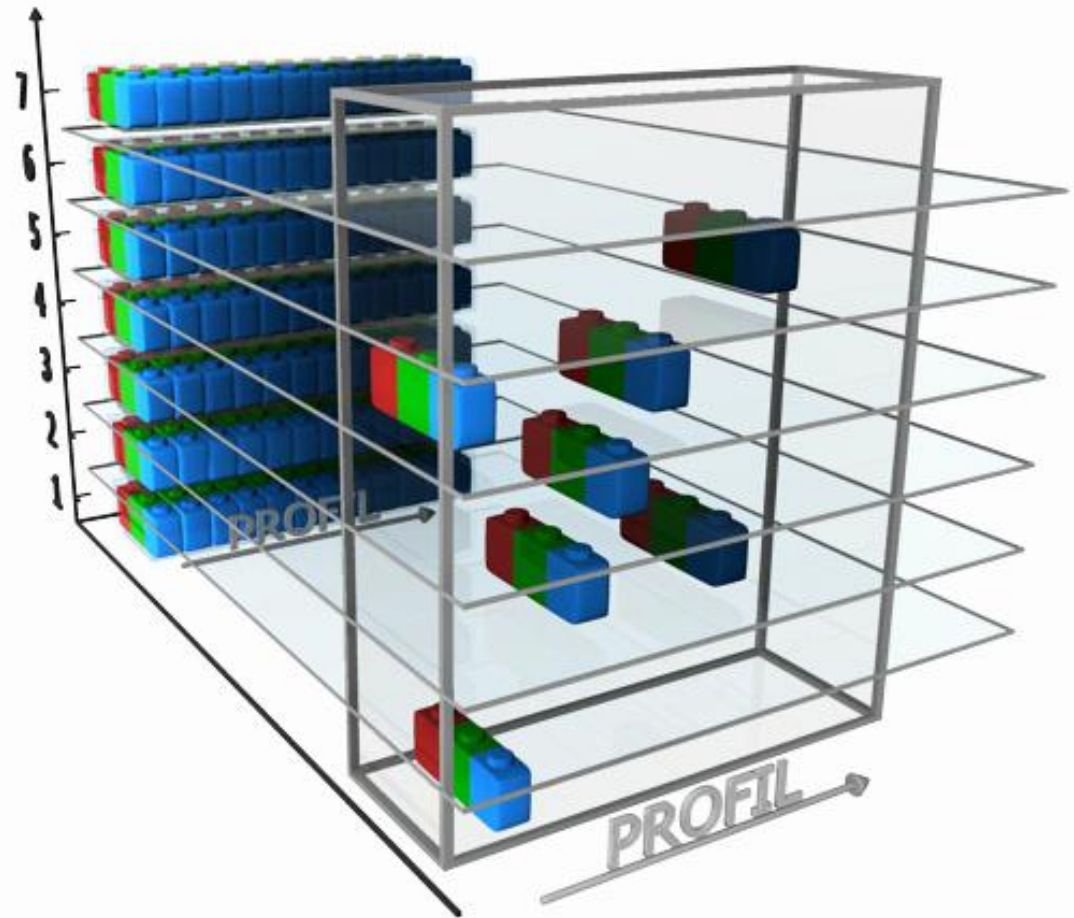
Kwalifikacja pełna i jej profil

- Kwalifikacja pełna to kwalifikacja umożliwiająca ubieganie się o kwalifikację pełną na wyższym poziomie
- Może być jej przypisany profil
- Jest zawsze przyporządkowana do określonego poziomu
- Ma określoną objętość minimalną – „ilość efektów uczenia się”
- Może zawierać efekty uczenia się z poziomu niższego
 - w ograniczonej ilości

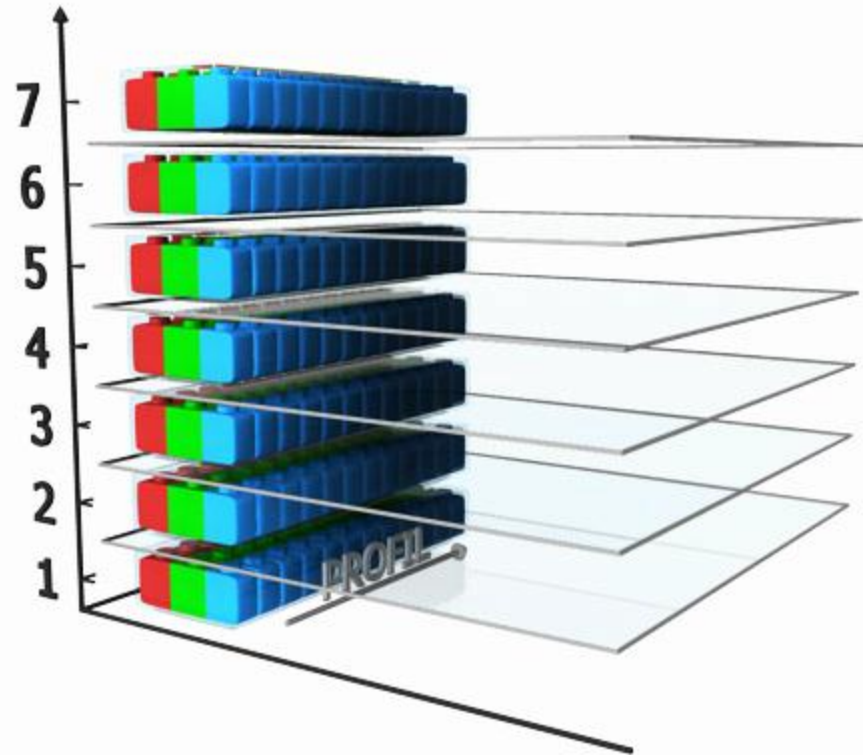
Kwalifikacja cząstkowa

- Kwalifikacja cząstkowa nie umożliwia ubiegania się o kwalifikację pełną na wyższym poziomie
- Może stać się składową kwalifikacji pełnej
- Może być jej przypisany profil
- Jest zawsze przyporządkowana do określonego poziomu
- Nie ma określonej objętości minimalnej

Kwalifikacja pełna i cząstkowa (częściowa)

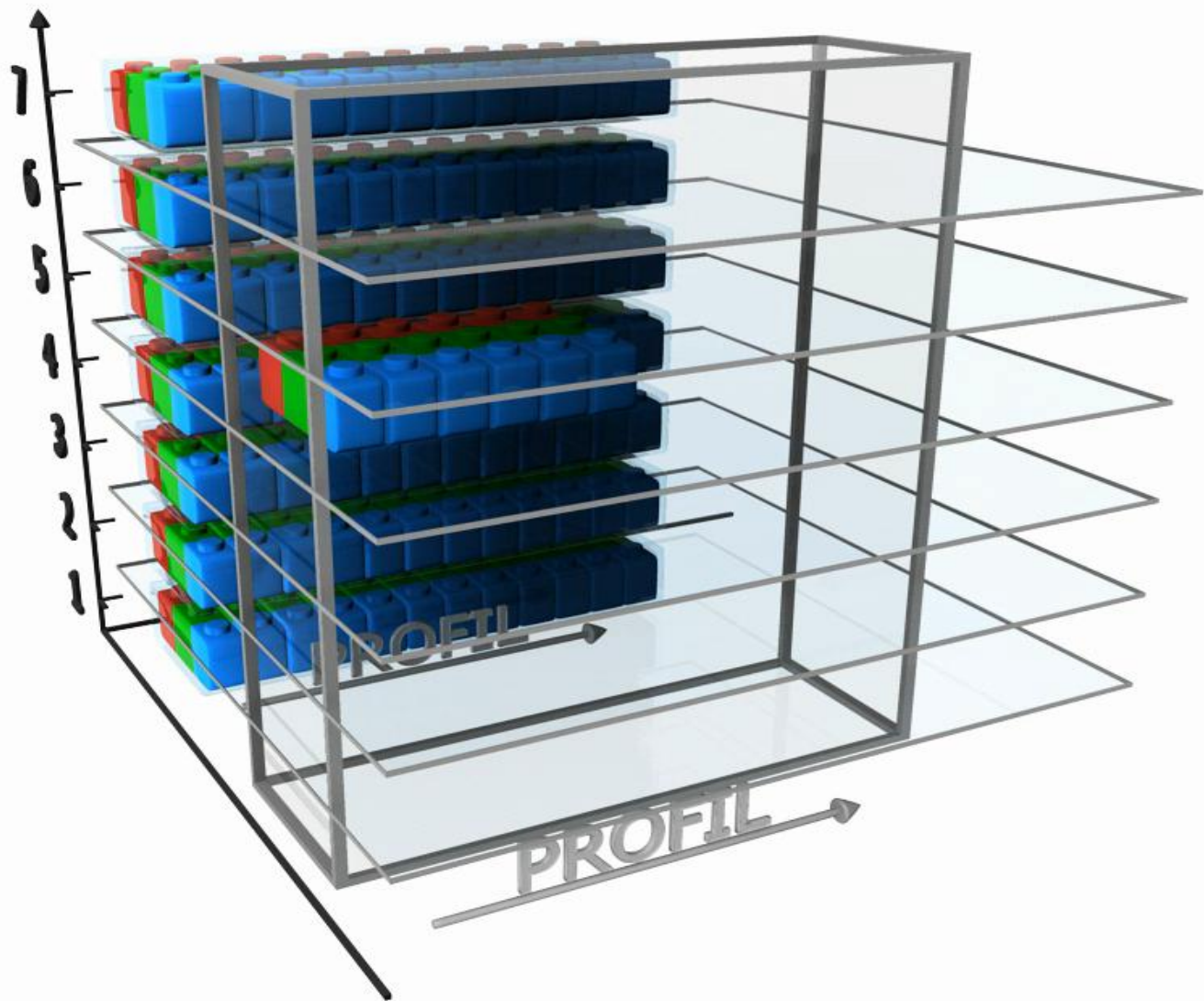
- Kwalifikacja pełna może zawierać efekty uczenia się potwierdzone kwalifikacją cząstkową (częściową)

Objętość kwalifikacji pełnej

- Objętość kwalifikacji tradycyjnie jest/była określana za pomocą liczby lat kształcenia formalnego – np.:
 - studia magisterskie jednolite **pięcioletnie**
 - studia licencjackie **trzyletnie**
- W szkolnictwie wyższym objętość kwalifikacji jest dziś określana za pomocą liczby punktów ECTS np.:
 - studia licencjackie – **180 ECTS**
 - studia inżynierskie – **210 ECTS** lub **240 ECTS**
 - jednolite studia magisterskie – **300 lub 360 ECTS**
- System ECVET – „Europejski System Transferu i Akumulacji Osiągnięć w Kształceniu i Szkoleniu Zawodowym” może służyć do pomiaru objętości efektów uczenia się o profilu zawodowym

Wykorzystanie ECTS do określenia objętości kwalifikacji

Standaryzacja kwalifikacji

- Kwalifikacja może być:
 - całkowicie standaryzowana
 - *prawie wszystkie efekty uczenia się są określone przez standard kwalifikacji*
np. zawody regulowane – pielęgniarstwo, medycyna
 - częściowo standaryzowana
 - *znacząca część objętości efektów uczenia się jest określona przez standard kwalifikacji*
 - niestandaryzowana
 - *tylko wymagania minimalne i duża elastyczność zbioru efektów uczenia się*

Korzyści wynikające z wprowadzenia Polskich Ram Kwalifikacji

- Większa przejrzystość krajowego systemu kwalifikacji i edukacji
- Wyższy poziom zaufania do jakości kwalifikacji nadawanych w Polsce i przypisanego im poziomu Krajowych i Europejskich Ram Kwalifikacji
- Lepsze i łatwiejsze dopasowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy
- Wyższa zatrudnialność absolwentów i osób znajdujących się na rynku pracy
- Wyższa mobilność pracowników – europejska i krajowa

Wdrożenie systemu edukacji opartego na Polskich Ramach Kwalifikacji ma kluczowe znaczenie dla realizacji Strategii Uczenia Się Przez Całe Życie i w konsekwencji dla rozwoju społecznego i gospodarczego kraju.

Dziękuję za uwagę

Więcej danych na temat Ram Kwalifikacji
można znaleźć na stronie

www.krk.org.pl

